

BEOORDELINGSMODEL VMBO-MBO | Opdracht nepnieuws

Voor de vier deelopdrachten samen zijn in totaal 30 scorepunten te behalen.

Deelopdracht 1 Lezen (totaal 5 scorepunten)

1A Duidelijk geformuleerde (onderzoeks)vraag met betrekking tot nepnieuws. (1p)

Bijvoorbeeld:

- Wat zijn de gevaren/risico's/gevolgen van (de verspreiding van) nepnieuws?
 - Waarom is het belangrijk om nepnieuws te bestrijden?
 - Op welke manieren kan nepnieuws worden tegengegaan?
- Eventueel, maar hierbij worden minder bronnen gebruikt:

- Waarom geloven mensen nepnieuws?
- Waarom wordt nepnieuws verspreid?
- Hoe kun je nepnieuws herkennen?

1B De volgende twee teksten met een heldere onderbouwing van keuze (1p):

- Tekst 6 ('Inbrekerstekens' blijken het werk van kabelbedrijf, politie Woerden door het stof voor verspreiden nepnieuws)
voorbeeldonderbouwing: In dit artikel wordt een concreet voorbeeld van nepnieuws gegeven, namelijk dat politie heeft gemeld dat witte markeringen op muren inbrekerstekens zouden zijn, terwijl deze markeringen door een kabelbedrijf zijn gezet voor het uitvoeren van werkzaamheden.
- Tekst 9 (Politie woedend op politici om delen van nepnieuws)
voorbeeldonderbouwing: In dit artikel wordt een concreet voorbeeld van nepnieuws gegeven, namelijk dat politie zelf hooligans inzet tijdens demonstraties, terwijl dit agenten in burger blijken te zijn.

1C Twee (of eventueel meerdere) van de volgende teksten met een heldere onderbouwing van keuze (1p):

- Tekst 10 (Zo check jij of een bericht geen nepnieuws is)
voorbeeldonderbouwing: In dit artikel staat een handleiding voor het controleren van nieuwsberichten, om te zien of het niet om nepnieuws gaat.
- Tekst 8 (Desinformatie-expert Nina Schick: 'We stevenen af op een infocalyps')
voorbeeldonderbouwing: In dit artikel kun je waarschijnlijk informatie vinden over hoe je nepnieuws/synthetische media kunt aanpakken.

Eventueel:

- Tekst 4 (Een leugendetector voor sociale media)
voorbeeldonderbouwing: In dit artikel staat informatie over algoritmes die nepnieuws kunnen herkennen.
- Tekst 1 (Achter de nepfeiten aanlopen)
voorbeeldonderbouwing: In dit artikel kun je waarschijnlijk lezen hoe factcheckers te werk gaan (om de verspreiding van nepnieuws tegen te gaan).

1D Alle teksten die opiniërend zijn en de interviews (1p):

- Tekst 2 (Complottheorieën zijn de zichtbare verschijnselen van verslaving)

- Tekst 3 (De man die de term ‘fake news’ bedacht: ‘Het is een onderwerp dat niemand echt begrijpt’)
- Tekst 4 (Een leugendetector voor sociale media)
- Tekst 7 (Nepnieuws is een gevaar dat ook ons land bedreigt)
- Tekst 8 (Desinformatie-expert Nina Schick: ‘We stevenen af op een infocalyps’)

1E Alle teksten kunnen hiervoor gebruikt worden, mits de leerling een duidelijke en passende onderbouwing geeft waarom hij de informatie uit deze teksten wil gebruiken voor zijn voorlichtingspresentatie (1p).

Deelopdracht 2 Kijk/luisteren en samenvatten/schrijven (totaal 10 scorepunten)
zie voorbeelduitwerking samenvatting

De tekst wordt beoordeeld aan de hand van onderstaande criteria:

- 1p inhoud: definitie van fake news
- 1p inhoud: verschil tussen echt nieuws en nepnieuws
- 2p inhoud: uitleg onder welke voorwaarden mensen fake news geloven (met toelichting van deze twee elementen)
- 1p inhoud: manier(en) om nepnieuws tegen te gaan
- 1p inhoud: belangrijkste boodschap/conclusie van Picone
- 1p vorm en structuur: duidelijke opbouw met alinea-indeling
- 1p vorm en structuur: passende titel
- 1p afstemming op publiek: tekst is geschreven voor iemand die filmpje niet heeft bekeken
- 1p taalgebruik: taalkundige correctheid van de tekst (bij meer dan 5 fouten in spelling, interpunctie en/of zinsbouw 0 scorepunten toekennen)

Als de kandidaat meer dan 500 woorden gebruikt, 1 scorepunt in mindering brengen op behaalde score.

Deelopdracht 3 Gesprek voeren en schrijven (totaal 5 scorepunten)

- 1p inhoud: beschrijving van interview: welke personen zijn geïnterviewd en welke vragen zijn gesteld aan deze personen
- 2p inhoud: beschrijving van antwoorden op vragen (1p) en gestructureerde weergave van deze antwoorden (bijvoorbeeld: “De meeste geïnterviewde personen gaven aan dat ..., terwijl anderen ...”) (1p)
- 1p vorm en structuur: duidelijke opbouw met alinea-indeling en een passende titel
- 1p taalgebruik: taalkundige correctheid van de tekst (bij meer dan 5 fouten in spelling, interpunctie en/of zinsbouw 0 scorepunten toekennen)

Als de kandidaat meer dan 350 woorden gebruikt, 1 scorepunt in mindering brengen op behaalde score.

Deelopdracht 4 Spreken (totaal 10 scorepunten)

De voorlichtingspresentatie wordt beoordeeld op de volgende aspecten:

- 1p inhoud: duidelijke uitleg over wat nepnieuws is
- 2p inhoud: enkele goede voorbeelden van (de gevaren/het herkennen) van nepnieuws (uit de gekozen teksten en/of de afgenomen interviews)
- 1p inhoud: een manier/ideeën om de verspreiding van nepnieuws te bestrijden (uit de gekozen teksten en/of de samenvatting en/of de afgenomen interviews)
- 1p inhoud: een duidelijke conclusie met boodschap voor het publiek
- 1p afstemming op doel: het is duidelijk wat het doel van de presentatie is (bijvoorbeeld: voorlichting over gevaren van nepnieuws/herkennen van nepnieuws) (bij voorkeur in inleiding direct al genoemd)
- 2p afstemming op publiek: (oog)contact met publiek, goede verstaanbaarheid, lichaamshouding
- 1p vorm en structuur: presentatie heeft een duidelijke, logische opbouw (eventueel ondersteund door Prezi, Powerpoint of een ander digitaal medium)
- 1p taalgebruik: enthousiaste toonzetting

Als de presentatie korter is dan 8 minuten of langer dan 15 minuten, 1 scorepunt in mindering brengen op behaalde score.

